

Major gšt. Jan Ruml:

Cíle a pásma činnosti s hlediska styku a spojení.

(Dokončení.)

VI. Volba pásem činnosti bez ohledu na terénní celky.

Způsob volby hranic pásem činnosti podle terénních a palebných celků musíme ještě srovnati s druhým způsobem, který terénních a palebných celků nerespektuje. Aby se studie podrobným rozborom příliš nerozpínala, srovnáme výhody a nevýhody prvního a druhého způsobu úpravy pásem činnosti a os přemístění. V probíraném případě jde o pohyb, pozorování a palbu směrem vpřed ničím neomezené; proto můžeme pohyb ve své úvaze vynechat, neboť terén neklade mu překážek.

Zbývá nám tedy správně zhodnotiti tyto prvky našeho problému: palbu, pozorování, styk a spojení. Tyto prvky mají v různých situacích a terénu kolísající se vzájemnou hodnotu, kterou bychom mohli označiti koeficientem.

Prvek s hlediska prospěchu vlastní jednotky		Hranice pásem činnosti				Poznámka
		na roz- hraních terénních celků	výsled- nice	nerespek- tující terénních celků	výsled- nice	
Pozorování	velení palba	4	20	3 ¹⁾	15	1) Vidím velmi dobře sousedy, vlastní jednotku pak hůře nebo špatně, pak méně než 3.
Palba		4	16	3 ²⁾	12	2) Palba vlastní jednotky se třetí, neboť musí střílet i do pásem sousedů.
Styk se sousedy	(spojení a palba ve pro- spěch sousedů)	2 ³⁾	6	4	12	3) Nedostatečný styk je slabinou sestavy; nutno svěřiti zvláštním oddílům jeho udržení! Pak bude ošlemlejší než 2!
Spojení velitelské ⁴⁾ a mezi zbraněmi		4	12	3	9	4) Závislé na cestách, které spíše najdeme v údolích než na kopečích. Pojítka na hřebtech jsou zranitelnější než v údolích, kde se lze často snáze skrýti.
Souhrn dosažených bodů:			54		48	

Za rozhodující složku palby, velení a spolupráce dělostřelectva s pěchotou můžeme uznati pozorování, neboť bez pozorování není ani dobré palby ani dobrého velení! Můžeme tedy klidně dáti prvku pozorování nejvyšší koeficient, na př. 5. Palba je prostředkem k dosažení účelu. Bez ní útok nepůjde vpřed, musíme ji opět hodnotiti velmi vysoko, tedy aspoň 4. Dalším prvkem je bočný styk. Pokud je těsný, nemůže se nic státi, vzniknou-li mezery, nutno je vyplňovati a zajišťovati se. Jako zajištění je tento prvek důležitý, přece

však ustupuje hlavnímu úkolu, kterým jest útok, tlak, pohyb vpřed. Můžeme mu tedy dáti koeficient nižší, na př. 3. Dalším prvkem je spojení, které zajišťuje jednak velení, jednak spolupráci zbraní, hlavně dělostřelectva s pěchotou. Dobré spojení pokládáme za podmínku úspěchu útoku, nemůžeme tedy jíti pod koeficient 3.

K ocenění jakosti použijme obvyklé stupnice známek 5 = výborná, 4 = velmi dobrá, 3 = dobrá, 2 = dostatečná, 1 = nedostatečná a sestavme si tabulku přihlízejíce ke zduaru a prospěchu vlastní jednotky.

Tabulka, přihlížející přísně k vlastnímu prospěchu velitele a jeho jednotek, dokazuje, že shoda pásem činnosti s terénními celky má více výhod než řešení, které terénních celků nerespektuje. Každý jednotlivý případ ovšem poněkud hodnotu jednotlivých prvků individuálně pozmění.

V jediném prvku má první způsob nápadnou nevýhodu, a to ve styku se sousedy, a právě v tomto prvku vyniká naopak druhý způsob. Nedostatek styku tkívá hlavně v nedostatku pozorování nám často zabráni připojení se k sousedovu manévru a využití eventuálně jeho úspěchu. Tento nedostatek nám také nedovolí, abychom mu sami zavčas pomohli ať už manévrem jednotek nebo palby. Pokud se týká vzájemné pomoci, budeme tedy odkázáni na pojítka. Tam, kde byla tato vzájemná pomoc předvídána, na př. nařízením armády, že naše divise musí býti s to zesílit palbu souseda jedním lehkým oddílem až po jistou čáru, tam přijde celkem brzo. Byl totiž oddíl mající tento úkol nucen zařídit pozorování do sousedova pásma, které jest jeho vedlejším pásmem působnosti. Pak ovšem postačí stručná žádost a pomoc přijde jen o něco málo později než od vlastního dělostřelectva.

Každá jiná pomoc, ať už palbou dělostřelectva, pěchoty nebo dokonce pohybem, bude dodána teprve po značně dlouhé době. Tato doba se totiž skládá:

z času, kterého potřebuje náš křídelní podřízený k sepsání hlášení nebo soused k sestavení žádosti,

z času, potřebného k dodání žádosti, závislého na pojítku, kterého bylo použito,

z času, potřebného k přečtení nebo vyslechnutí žádosti a k vlastnímu rozhodnutí,

z času, potřebného k dodání rozkazů, který bude opět záviseti na rychlosti a výkonnosti použitého pojítko,

z času, potřebného vykonavatelí rozkazu k dodání jeho rozkazů a k jejich vykonání, k pohybu nebo k namíření zbraní, k zastřelování a p.

Již z dlouhého vyjmenování je vidět, že pomoc nebude okamžitá, nýbrž že přijde často až za hodinu i více. Nedostatek pozorování do sousedova pásma maří každý iniciativní zásah v jeho prospěch. Tento nedostatek by se mohl státi nebezpečným i celému útoku a proto jej musíme nějak vyrovnati. Činíme tak dříve probranými smíšenými styčnými oddíly, jimž však musíme v tomto případě věnovati zvláště bedlivou pozornost.

Tuto nevýhodu značně zmenšuje způsob nerespektující terénní celky, volící za hranice pásma činnosti potoky a umisťující SV. na hřebetech. Jeho příznivci mi mohou vytknouti hned při hodnocení prvku pozorování jistou nelogičnost a mohou snadno poukázat na mé vlastní odstavce, pojednávající o vlastnostech, dominujících výšin. Poznámka, připojená k tabulce vysvětluje sice mé stanovisko, chtěl bych je však objasnit ještě lépe.

Vźijme se na okamžik do úlohy velitele pěšího pluku, který má útočiti ve směru šipky a stojí v bodě „r“ podle obr. 2a, ^a.

Našeho plukovníka v úloze útočníka bude především zajímati jeho pásmo činnosti „os“ a sebe krásnější a daleká vyhlídka vůkol ho nepotěší, nebude-li dobře viděti nepřítel před sebou a jednotky, kterým velí. Kdyby náš plukovník přehlédl dobře své pásmo činnosti, což ovšem neodpovídá našemu obrázku 2a, ^a a kdyby k tomu dobře viděl i sousedy, našel ideální bojové stanoviště. Jinak je však košile vždy bližší než kabát a vlastní jednotka přednější než styk se sousedy.

Bude-li ovšem v bodě „r“ státi divisionář anebo velitel dělostřelectva pro všeobecnou činnost, jehož povinností je viděti široko daleko celé pásmo divise a co možná též k sousedům, je věc jiná. Těmto velitelům na nějakém tom přímo neviděném praporu, ba někdy i pluku nezáleží. I tak však budou na výšinách většinou jen dobře připojené pozorovatelný, zřídka kdy SV., ač dobré komunikace někdy ulehčí i opak.

Nechci nijak ubíratí útoku po výšinách předností, z nichž nejhlavnější je velký morální účinek hlubšího úspěchu na vojska v údolí. A proto, je-li hřbet anebo nějaká výšina značně široká a hodí-li se pro spolupráci zbraní i pro založení manévru, jest vhodná i pro útok, možná i pro hlavní úsilí. Nesmíme však zapomenouti, že v řečeném případě je výšina, hřbet, samostatným terénním celkem a že o něm platí I. polovina tabulky.

Styk se sousedy jest ovšem v tomto případě velmi dobrý, spolupráce pohybem i palbou snadná, neboť sousedé se mohou navzájem pozorovati. Tato spolupráce bude však většinou plynouti z iniciativy, tedy z individuální hodnoty jednotlivých velitelů vedle sebe bojujících, a musíme tu počítati i s egoismem jednotek, které nerady podporují jiné, zvláště trpí-li samy palbou. Cit pro tuto spolupráci a pro pomoc sousedu musí býti již v míru neustále pěstován, jako to činilo a činí dosud Německo. Necvičená jednotka vedená velitelem, který v této spolupráci nebyl školen, bude míti vždy sklony k přílišné sebelásce. Jednotlivci i jednotky budou vždy střileti nejraději přímo před sebe, hlavně na cíle, které je ohrožují. Jen velmi nerady obrátí částice je chránící palbu, v prospěch sousedův, i kdyby již za pět minut potom následoval úspěch, jakého samy nemohou dosíci.

V své studii mám stále na mysli útok. V boji ve volném terénu, v boji předvojů, při širokých frontách bude snad někdy lépe soustřediti se na výšiny, neboť o ně právě v tomto druhu boje jde. Vždyť předvoje mají vlastně získati vhodné podmínky pro boj valných vojů a k nim patří především pozorovatelný, bez nichž

by dělostřelectvo nemohlo podporovati pěchotu. Uvedený případ je však jistě případem zvláštním, ukazuje však, že podle úkolu a druhu operace nutno i studovati terén.

VII. Volba pásem činnosti a cílů v terénu členěném příčně k směru postupu.

Pojednavše o čtyřech hlavních možnostech případu podle obrázku 2a, vyrovnali jsme se vlastně také s problémem určování pásem činnosti. Přístupme nyní k studiu případu podle obrázku 2b, t. j. k terénu členěnému příčně k směru pohybu.

Pohybující se ve směru šipky sestupujeme nejprve, pak pokračujeme potok, potom vystupujeme na příští hřbet, abychom opět s něho sestoupili atd. Jak vodní tok, tak také výškové rozdíly jsou překážkami pohybu, jejichž velikost závisí:

u vodních toků na hloubce, šířce, rychlosti proudu, na vlastnostech břehů a dna,

u výšin na úhlu svahu (viz obr. 2b, α , β , γ a δ).

Poněvadž postupující přetínáme překážky kolmo, můžeme dosti dobře udržovati směr, zejména poskytnou-li porost neb umělé stavby vhodné směrové objekty. Přece však úchytky ve směru v žaru boje nebudou vzácné a někdy budou dosti patrné. Pohybům příčným (záloh a p.) nestaví se nic v cestu.

Pozemní pozorování jest omezeno do hloubky hřbetů, do šířky je volné. Tato vlastnost pomůže nám i nepříteli ukrýti pohyby záloh i dělostřelectvo. Můžeme výborně pozorovati až k protějšmu hřbetu a dobře do stran. Tajemství za hřbetem musí nám odhaliti letci. Letců je však málo, proto nebudou moci pomáhati všem. Nezbytný následek toho je, že velení, palba i spolupráce dělostřelectva s pěchotou budou výborné, pokud pěchota nepřekročí čáry obzor uzavírající. Jakmile se tak stane, jsou velitelé i podporující zbraně, kulomety, dělostřelectvo atd., odkázáni na milost a nemilost svých pojítek zřizovaných a udržovaných za pohybu a v palbě s největšími obtížemi, dokud sami nedostihnou vrcholů hřbetů obzor uzavírajících, nebo dokud naň nevysunou dobře spojené (telefonicky!) pozorovatelný. Je tedy překročení hřbetu a každý přechod z jednoho terénního celku do druhého vůbec kritickým okamžikem, krisí útoku.

Využije-li obránce tohoto okamžiku k protiútoku, může získati i slabými poměrně silami značný úspěch. Vždyť útočník, který dorazí udýchan a vyčerpán na vrchol, ocitá se v málo záviděníhodné situaci. Před ním se otvírá úplně nové panorama, neznámý terén, v kterém se musí nejprve orientovati, pak vyhledati další směrové objekty a nepřítel.

Předem organisovaná a připravená nepřátelská palba vycházející z neznámých míst přibíje útočníka k zemi, aniž na ni může řádně odpověděti, a to tím spíše, že mu chybí v prvních minutách nejen přesná podpora dělostřelectva, ale i vlastních těžkých kulometů. Útočník se bude musit zastaviti. Znamená-li podle dřívějšího

výkladu každá zastávka cíl, můžeme učiniti závěr, že čáry oddělující terénní celky jsou přirozenými cíli útoku.

Tato úvaha nás vede též k závěru, že musíme tomuto okamžiku krise věnovati bedlivou pozornost a učiniti vše, aby dosažený cíl, skýtající nám pozorovatelný nutně k dalšímu postupu byl udržen a krise co nejvíce zkrácena. Tato starost připadá všem řídicím i společně pracujícím složkám, tedy velitelům, pěchotě, dělostřelectvu atd. Tito činitelé musí předvídati a připravit předem jednak palby k udržení cíle, jednak dokonalé spojení pěchoty s dělostřelectvem a pozorovaten s jejich veliteli nebo bateriemi. Zanedbají-li velitelé přípravu paleb na cíli anebo včasné provedení potřebných spojení, zajištěných všemi pojitky, mohou se dočkati velmi nepříjemných a ztrátami oplývajících překvapení.

Čáry ohraničující terénní celky jsou však nejen hranicemi pozorování, ale i hranicemi palby zbraní s plochou drahou letu střely a často i pozorované palby dělostřelectva odkázaného na pozemní pozorování. Poněvadž pěší zbraně (těžké kulomety) nemohou podporovati svou pěchotu za rozhraní terénních celků, je také s hlediska palby dokázána nutnost cíle pro pěchotu. Pokud se týká dělostřelectva, které nestřílí přímou palbou, mohou nastati tři případy:

předně je možno, že pěší zbraně za dané rozhraní terénních celků, na př. hřbet, nevidí a proto nemohou stříleti, dělostřelci zůstávají však na převyšujících pozorovatelnách mohou pozorovati nerušeně dále. Pak je cíl čistě cílem pěším, a velitel vyšší jednotky, jehož úkolem je zlaďovati úsilí skupin a zbraní, nebude o něm příliš uvažovati, aby nepoutal iniciativy podřízených, kteří si to vyřídí lépe mezi sebou a s dělostřelectvem pro přímou podporu sami;

za druhé rozhraní terénních celků, hřbet, brání i dělostřelcům v dalším pozorování. V tomto případě jsou dvě možnosti, buď se blíží vzdálenost výchozí základny od rozhraní terénních celků účinnému dostřelu lehkého dělostřelectva nebo je tato vzdálenost značně kratší, na př. 2 km. První možnost značí divisní cíl se všemi jeho následky, t. j. přemístěním dělostřelectva a ztrátou 3 hodin k tomu potřebných. Pěchota nesmí v tomto případě zůstat na dosaženém hřebeni, nýbrž musí postoupiti dále vpřed a přejíti v dočasnou obranu v takové sestavě a vzdálenosti, aby bezpečně kryla pozorovatelný a palebný postavení dělostřelectva. Vidíme, že tu dojde vlastně k několika bojovým momentům, jimž musí velitel vyšší jednotky věnovati pozornost. Nejprve musí se postarati o ochranu palebného sledu pěchoty, překračujícího rozhraní terénních celků a zbaveného většiny svých těžkých kulometů palbou dělovou, a to vždy přesnými údaji, pokud se týká všeobecné činnosti, a eventuálními údaji stran součinnosti skupin přímé podpory. Dále musí zajistiti pro období krise útoku zvýšenou leteckou činnost, a to jak pro pěchotu, tak, hlavně, pro dělostřelectvo. Konečně musí býti určeno chování po dosažení cíle, a to jak pokud se týká určení palebné přehrady nebo clon, tak vyslání průzkumů nebo zajišťovacího nebo pozorovacího sledu atd. Teprve probíhají-li

tyto postupné malé operace bez velkých nesnází nebo sedí-li pěchota zorganizovaná své palby pevně v terénu, lze dáti rozkaz k přemístění dělostřelectva;

za třetí nutno vsunouti druhou možnost v předchozím odstavci uvedenou, totiž případ, že hřbet, bránící v pozorování je blízko výchozí základny. Tu musí velitel divise, ba někdy dokonce i velitel armády rozhodnouti, zda tato čára bude cílem, za níž se provede přemístění dělostřelectva, tedy divisním anebo dokonce armádním cílem, či zda to bude jen divisní postupný cíl.

Každá neodůvodněná ztráta času v útoku dává nepříteli příležitost, aby se znovu vzhopil k odporu nebo připravil k odvetné akci. Proto se vyhýbáme přemístění dělostřelectva. Útočili-li jsme však z roviny proti hřbetu, je možno, že se účinný dostřel lehkého dělostřelectva blíží již vyčerpání, poněvadž jsme je nemohli přiblížit dostatečně blízko za výchozí základnu. I tu budeme však hleděti, abychom zastávku zkrátili co nejvíce, a často přemístíme, snažíce se zlepšiti aspoň jakost palby přímé podpory, jen část dělostřelectva. Ztráta času se tak sníží asi na polovinu.

Může-li však dělostřelectvo působiti bez přemístění ještě 2 až 3 km dále, vynasazíme se arci, aby se útok rozvinul bez zastávky a pronikl pásmem odporu až k nepřátelským dělostřeleckým postavením. Avšak palebný sled se nám přece jen z důvodů dříve vylíčených zastaví, a to na dobu potřebnou k tomu, aby přivlékl své těžké kulomety a uspořádal své svazky k dalšímu útoku. Podle dřívějších úvah bude k tomu potřebi asi 30 minut. Této doby využijí též velitelé, aby obsadili nová výhodná bojová stanoviště a pozorovatelný. Platí-li zásada, že se stanoviště smí změnit teprve, funguje-li spojení v novém, vidíme, že velitelé musí budovati svá spojitka v šlépějích palebného sledu, zejména telefon, bez něhož se za útoku ani pěšák a tím méně dělostřelci neobejdou. I když bude stavba začata velmi brzy, přece nebudou pěší velitelé zpravidla vyčkávati jejího dokončení, spokojující se dočasně spojitky méně výkonnými (bez drátu a spojkami), neboť musí co nejdříve viděti terén, v němž budou musiti bojovati, aby mohli závčas vydati rozkazy pro další postup. Čas nutný k přemístění a k rozšíření rozkazů lze odhadovati na 30—45 minut.

Styční důstojníci a velitelé dělostřeleckých skupin budou se ovšem snažiti, aby zůstali s pěšími veliteli pohromadě, a tak se často stane, že i oni vezmou zavděk spojitky bez drátu, radiem, optikou a spojkami. Znamená tedy dosažení cíle, který je zároveň rozhraním terénů celků a čarou pozorovatelem nutných k dalšímu postupu, těžkou krizí spojení. I když bude vše dokonale předvidáno, dojde k místním poruchám velení i spolupráce zbraní. Vždyť za přemísťování není spojení, a přemístíme-li se, nebudeme mít často nějakou dobu nejvýhodnější spojitka k dispozici.

Spojením pěchoty s dělostřelectvem a velitelským spojením není však věc urovnána. Uvedení dělostřelečtí velitelé a styčné orgány dávají rozkazy, resp. určují, kde má býti palba umístěna, sami ji však mimo vzácné výjimky neřídí. Proto musí i všechny orgány řídící palbu vpřed dbáti, aby zřídily pozorovatelný na čáře dělící terénní

celky. Tyto orgány, mají-li správně fungovati, potřebují telefonního spojení. I když velitelé oddílů pro přímou podporu využijí vedení styčných hlídek, musí přece všechny jejich baterie stavěti dlouhá vedení na nové pozorovatelný. Jiné oddíly musí pak stavěti vůbec všechna potřebná vedení. Staví-li telegrafní rota aspoň 3 osy, z nichž aspoň jedna je zdvojena, dále, staví-li každý pěší pluk a oddíl skupiny pro všeobecnou činnost svou osu, každý prapor a oddíl pro přímou podporu rovněž a k tomu konečně i všechny baterie, učiníme si obraz o množství vynaloženého materiálu a o velikosti úsilí spojovacích útvarů. Délka vedení i snazší stavba sváděly by k stavbě vedení jednoduchých; před nimi však nutno varovati. Důvod není ani v tom, že předpis zakazuje stavbu jednoduchých vedení, obává se naslouchání, jako v tom, že by takové množství souběžných vedení mělo za následek přeslechy znemožňující jakékoli hovoření. Čas nutný k správnému rozvinutí spojení lze opět odhadnouti na 30—45 minut.

Zranitelnost pojítek roste se vzdáleností, kterou musí překonati. S touto roste i doba potřebná k jich opravám. Jakost spolupráce útočných skupin právě tak jako spolupráce dělostřelectva s pěchotou stává se tak až příliš závislou na citlivém spojení! Tyto nesnáze musí si velitelé dobře uvědomiti. Spojení krátké je nejlepší! Proto, kde to jen lze, posuneme SV. i dělostřelectvo co nejrychleji za pěchotu. Jen tím zajistíme nejlépe účelnou jejich spolupráci.

Pokud se týká techniky palby, máme se hřbetu na hřbet zpravidla výborné pozorování, což dovoluje snadné vyhledávání cílů a pozorování palby, při čemž koeficient svahu zmenšuje značně rozptyl a šetří nám střeliva. Zato překročí-li pěchota hřbet, octne se na svahu odvráceném, kde ji může dělostřelectvo velmi špatně podporovati, neboť nevidí a rozptyl i bezpečnostní pásmo rostou, zatím co všechny výhody má nepřítel. V tom tkví právě přednosti t. zv. „protisvahových“ posic, t. j. posic na svahu odvráceném.

Do stran je terén otevřený, to znamená, že terén nedává našim jednotkám přirozených hranic, ani pokud se týká pásem činnosti, ani palby. Palba našich jednotek bude tím rozptylována do šířky a malé částice palebného sledu budou bočnou nepřátelskou palbou sváděny se směru. Styk jednotek mezi sebou bude dobrý a smíšené styčné oddíly mohou býti slabé. Šířka pásem činnosti bude se řídití týmiž pravidly jako v rovině a bude záviseti hlavně na úsilí požadovaném od té oné jednotky.

Obráncovy palby mohou se volně rozvinouti jak do hloubky, tak do šířky. Vodní tok se stává v palbě významnou překážkou. Křížení paleb nejsou kladeny meze. Stoupající terén dovoluje nadřazování paleb, t. j. přestřelováním několika řad zbraní za sebou a nad sebou zhustiti palbu v pásmu hlavní palebné přehrady. Plochy, na nichž mohou býti umístěny zbraně a pozorovatelný, které mohou naši vyrazivší pěchotě škoditi a které se budeme snažit umlčeti, jsou přesně omezeny do hloubky, nikoli však do šířky. Poněvadž nic nebrání nepříteli, aby nepostřeloval naše jednotky bočně, nezbyvá než zabrániti mu v tom uměle, a to jednak útokem na široké frontě, aby byl čelně poután, jednak palbou.

Palebné úsilí do šířky bude proto značně širší než pásmo vlastního útoku.

Poněvadž do šířky jsou jednotky v společném terénním celku, úspěch anebo neúspěch jedné bude mít značný vliv na jednotky sousední. Všechny jednotky musí mít podle závěrů k obrázku 2a navzájem splývající plány palby a postupu, což klade značné požadavky jak na vyšší velitele, tak na jejich podřízené, kteří se musí navzájem dohodnouti o nejmenších podrobnostech manévru.

Divisní cíl má mít vlastnosti výhodné výchozí základny. Pozorovatelný, skryté cesty za hřbetem by tu byly. Nezbyvá než utužiti také spolupráci sousedů, t. j. styk a spojení útočných skupin mezi sebou. Tomuto požadavku vyhovíme nejlépe vybudováním spojovací příčky vedené za samými pozorovatelnami, s ústřednami v křížovatkách s osami a u důležitých skupin pozorovatelů. Zdvojením těchto spojení na velitelské a dělostřelecké vybudujeme si spojovací základnu pro další útok.

VIII. Útok v uzavřených terénních celcích.

(Podle obrazu 2 c.)

Na první pohled vidíme, že tento terén má mnoho vlastností společných probraným případům podle obrázků 2a a 2b, na př. dobře udržovatelný směr, jasně vytyčený cíl i hranice.

Pozorování je do hloubky omezeno příčným hřbetem jako v případě za 2b, ale pro nepřítele a naši pěchotu i do šířky jako v případě za 2a. Pokud naši velitelé a dělostřelci pozorují se spodního hřbetu, vidí výborně až po horní hřbet, aniž jim podélné členění mnoho vadí. Naše pěchota v údolí má však obzor omezen také do šířky. Z toho vidíme, že můžeme volně manévrovati dělovou palbou a podle libosti ji soustřeďovati, zatím co nepřítel ovládá sice velmi dobře svahy našeho hřbetu, neovládne však s jednoho bodu (jediné pozorovatelný) veškeré svahy vlastního hřbetu. Máme tedy výhodu volného a rychlého soustřeďování palby, kam je nám libo, zatím co soustřeďování palebných prostředků protivníkových je závislé na pojítkách. Můžeme proto počítati, že jeho palebná soustřeďování se budou poněkud opožďovati.

S hlediska palby můžeme dále zjistiti, že pěší palebné prostředky, které mohou naši pěchotu ohroziti, jsou vlastně v našem případě prostorově přesně omezeny. Tak na př. pěšáka postupujícího terénním celkem ve směru šipky mohou zasáhnouti jen zbraně v tomto terénním celku rozestavené. Pokryjeme-li tedy plochy této úžlabiny umlčovací palbou, máme naději snadno tudy proniknouti, neboť pěší zbraně s plochou drahou střely mimo ni stojící nemohou zasáhnouti do boje.

Hodí se proto uzavřené terénní celky hlavně k místním útokům s omezenými prostředky nebo k vedení hlavních úsilí v rámci širokých útočných akcí. Při místním útoku musíme však vynaložiti značné úsilí na potírání nepřátelského dělostřelectva, které může časem soustřediti veškerou palbu do ohroženého terénního pásma.

Určování cílů bude se díti nejlépe podle zásad případu 2b pásem činnosti podle závěrů z případu 2a. Pokud se týká velení, styku a spojení platí úvahy tamtéž uvedené.

IX. Útok v terénu šikmo členěném.

Pohlédneme-li na obrázek 2d, vidíme, že se terén mírně sklání vpravo vzhůru. Někde v levém rohu našeho obrázku bude nějaká mohutná výšina tvořící uzel všech zde nakreslených hřbetů. Kdo se zmocní tohoto uzle, uvidí do všech údolí a může ohrozit bok, ba i týl protivníkův.

Pohyb ve směru šipky bude podle vlastností hřbetů (viz obr. 2d, α , β , γ a δ) a vodních toků více méně snadný nebo obtížný, vždy však bude jednotkám za těžko udržovati směr, nebude-li náhodou hojnost jiných směrových objektů. Jednotky budou totiž neustále vlastní svou tíží sváděny k tomu, aby se pohybovaly podle toho, jak probíhá údolí, nebo se budou poznenáhlu stáčet do směru kolmého na překážky. Přímý výstup a sestup je pro nohy vždy příjemnější než neustálé šikmé našlapávání na svazích.

S hlediska pozorování vidíme ve směru údolí dále, za to však poněkud hůře, výborně pak vidíme od hřbetu ke hřbetu. Právě tak jako s pozorováním je to i s palbou, s velením a s spoluprací dělostřelectva s pěchotou.

Útočný směr sledující údolí zdá se nejvýhodnějším, neboť dovoluje položití vzhledem k dobrému pozorování divisní cíl dosti hluboko, napadaje současně nepřátelské jednotky s boku, ba i týlu. V tom případě jde však o útok podle obrázku 2a. Také útok postupující od hřbetu ke hřbetu a stavějící útočníka čelem proti jeho cílům má naději na úspěch, je to však vlastně útok podle obrázku 2b. Byl-li by tedy útočník z neznámých důvodů donucen nerespektovati zákonů terénu a útočiti opravdu ve směru šipky, musí počítati s diversemi jednotek vlivem jejich tíže i nepřátelské palby. Bude to zpravidla palba, která stočí jednotku v ten neb onen směr aneb ji dokonce roztrhne. Je prostě přirozenou vlastností terénu tohoto druhu, že působí nesnáze naší sestavě. Proto můžeme učiniti závěr, že nepřizpůsobíme-li mu svůj manévry, pomůže nepříteli rozbít naše úsilí, neboli nerespektování přirozených cílů a hranic pásem činnosti nedává naději na dokonalý úspěch.

X. Doslov.

Nechci ke konci shrnovati závěry již učiněné a většinou známé, za to chci upozorniti na důležitost, kterou má spojení v organizaci moderní bitvy. Nedokonalost a nespolehlivost našich pojítek nutí nás spoléhati hlavně na vlastní zrak a nejistota, že budeme moci včas na potřebném místě zasáhnouti, vede nás k tvoření složitých plánů manévru i palby. Velitel, hlavně vyšší, musí předvídati, jinak by se jeho operace, stroj o tisíce kolečkách, zastavila.

Oč jednodušší by bylo, kdybychom mohli dáti již velitelům rot a bateriím do kapsy pojítko, které by jim dovolilo dovolati se pomocí nebo řídit palbu kdykoliv a odkudkoliv. Veškeré obtíže spo-

jení pěchoty s dělostřelectvem a jejího doprovodu by naráz pomínuly. Také by nebylo třeba střílet na všechny plochy, s kterých by nás mohly nepřátelské zbraně ohrožovati, neboť bychom se včas dověděli, která zbraň právě pěchotě škodí, abychom ji umlčeli. Těžkosti způsobené přechodem bojující pěchoty z jednoho terénního celku do druhého by se značně zmenšily a operacím by přibýlo na rychlosti a pružnosti.

Rychlost a hospodárnost, kterou propůjčí jednou takové pojítce armádě jím vyzbrojené, dá jí velkou převahu nad protivníkem. Anglické i jiné pokusy s krátkovlnnými radiotelegrafními stanicemi nám ukazují cestu.

Vojenství u nás a v cizině.

Štábní kapitán Jan M. Blíženec:

Napoleonská výstava ve Slavkově.¹⁾

(28. VI.—19. VII. 1931.)

Se stanoviska pěstění napoleonské tradice bylo jistě dobrou myšlenkou uspořádat v blízkosti proslaveného bojiště slavkovského výstavu napoleonik.

Redakce Vojenských rozhledů vyhradila v tomto sešitě několik stránek zprávy o výstavě, aby se i těm, kdož výstavu nemohli shlédnouti, dostalo informací o obsahu i rozsahu tohoto podniku, který je prvním soustavným soustředěním napoleonských památek, roztroušených na území našeho státu. Soustředění to pokládám za dobrý užitek plynoucí z výstavy, neboť jsme ve Slavkově seznali alespoň přibližně, co z napoleonik v RCS. máme, kde jsou a kdo je má, nehledíc ovšem k vlastnímu účelu výstavy — k povznesení kultu slavkovského vítěze, velkého syna přátelské Francie.

¹⁾ Seznam hlavní literatury o bitvě u Slavkova. (V závorce je uvedena knihovna a číslo díla.)

D'André Comt: Quatre batailles: Rivoli, Marengo, Austerlitz, Heilsberg. Paris 1913. (Knihovna dr. Augusty, Praha.)

Angeli: Ulm und Austerlitz (1805). Streffleur, Militärische Zeitschrift roč. 1877, seš. 4, Anhang, str. 395; roč. 1878, seš. 3, 4, Anhang, str. 283 a d. (VÖV.)

Maurice Baarès: Souvenirs d'un officier de la grande armée. Str. 54—622. (G 1490 knihovny MNO.)

Barthelemy E. M.: Campagne de 1805. Paris 1922. École de guerre. Litograf. přednášky pro franc. váleč. školu. Slavkov viz v kapitole IV: Manoeuvre d'Austerlitz. (46A 148, VÖV.)

Bleibtreu Carl: Heldenringen. Die Schlachten des 19. Jahrhunderts. Stuttgart (1910), C. Krabbe Vlg. 114 str. Viz v kapitole III. Die Sonne von Austerlitz. 2. Dez. 1805. (35 A 21, VÖV.)

v. der Boeck: Preussen-Deutschlands Kriege (Militär-politische Geschichte) — von Landmann: Der Krieg von 1806—1807, str. 47 a další (politický přehled). (F 36, 93 knihovny MNO.)

Driault Ad.: Austerlitz et la fin du Saint Empire (1804—1806). Paris 1912. (Nakladatelství Alcan.)

Driault Ed.: Napoleon et l'Europe. Austerlitz. Paris 1911. (Knihovna dr. Augusty, Praha.)

J. G.: Die Armeeleitung und Truppenführung in ihren Wechselbeziehungen (Erläutert durch die Operationen der alliirten Armee in Mähren v. 27. XI. bis 3. XII. 1805). Viz článek v Streffleur, Milit. Zeitschrift roč. 1883. (VÖV.)